ÚSMĚVY.

PÍSNĚ

RŮŽENY JESENSKÉ.

(POETICKÝCH BESED ČÍSLO XXXIX.)

Karle Burianové
v upomínku
Růžena Jesenská
3/7. 90.

V PRAZE.
NAKLADATEL: EDUARD VALEČKA.
1889.

Tiskem dra Ed. Grégra v Praze.

Úsměvy.

Есть чувства, которыя
поднимаютъ насъ отъ земли . . .
Тургеневъ.

Kde se ty úsměvy
do duše zachytly,
že mi tak třpytivě
pod slzou vysvitly?

Pod slzou vysvitly,
jako ty kytičky,
když jimi zásvítí
zrosené cestičky.

Byť slzy neoschly,
přec mi je do zpěvu,
do písní plničkých
úsměvů — úsměvů!

Chci ti jarem býti . . .

Chci ti jarem býti,
kolem skrání víti —
nejvonnější květ,
oko tvé mne jímá,
ve tvém oku dřímá —
celičký můj svět.

Modravé mé nebe
ojasní i tebe,
svůj ti pošle svit,
dám ti zážeh slunný —
láskou psané runy,
chci ti jarem být!

Ku štěstí tě vzpruží
sladká vůně růží —
jara vroucí dech,
novou dá ti sílu
k činům velkým, k dílu —
píseň na mých rtech.

Peruť moje smělá
k tobě zaletěla,
u tebe chce dlít,
ovívá tvé skráně,
květy sypu na ně,
chci ti jarem být!

V lesy.

Jak těšil by mne lesů stín,
šum borovic a smrčí,
plod borůvek a ostružin,
lesk studánek a záře hvězd,
leč srdce není pro odjezd —
a mlčí.

Jak štěstím by mi zářily
ty cesty šeré, dumné,
byť v propasti se stočily,
byť nevedly víc nikdy zpět, —
můj drahý, kdybys mohl dlet —
tam u mne!

Až bloudit budu samotou,
tam toužebně kde chvojím
se perlí nota za notou,
kde vůní dýše vlahá zem:
tam šťastna mám být obrazem
jen tvojím?

Ne, tesknit budu po tobě,
a zašelestí sosny
mi v usedavé žalobě.
Vím, pro poklid svůj nedlouhý
mám v lesy jít, — — jdu pro touhy
a pro sny.

Padaly hvězdy . . .

Padaly hvězdy, jako když zlatým
zapláče deštěm nebeský strop,
a já jsem snila: „Hrstkou těch slzí,
nebeská sféro, hlavu mi skrop!“

Tichounko v křoví chvěla se píseň,
opojný růže dýchala žal,
padaly hvězdy zdlouha a světle,
stříbrný srpek nad nimi stál.

S skropeným čelem zřela jsem k nebi,
padaly hvězdy, sršely níž,
hasnuly v temnu šumících větví,
svitnuvše srdci: „Doufati smíš!“

Daleko bylo tehdá mé nebe,
šla jsem mu přece s nadějí vstříc,
do srdce mého z očí tvých drahých
padaly hvězdy, — — nezhasly víc!

Vylítlo sluníčko . . .

Vylítlo sluníčko,
vylítlo z kalicha,
vidíš, ta slzička —
přece jen osýchá!

Odlítlo sluníčko,
odlítlo kolikrát,
a já jen do dálky
ptala se: „Máš mne rád?“

Letělo sluníčko,
letělo k obláčku,
věř, že nám zasvítí,
můj zlatý miláčku!

Z lesů.

I.

Jdu do lesů tě vyhledat,
snad někde se mi zjevíš,
bych mohla ti své písně dát,
že bez tebe tu pod smrčí
se smutně srdce odmlčí,
    což nevíš?

Jdu, bloudím. Lemem kapradí
to stříbrohlasně zurčí,
jdu, poslouchám, jak naladí
les písně své, zda nejkrasší,
jež z praménků mu vyraší,
    mi určí.

Ty nejkrasší! Tvůj sladce ret
v nich rozprávěti slyším,
zde vykouzlím si nový svět;
vím, že tě tady nenajdu,
přec v duši své, ač sama jdu,
    se ztiším.

Hle, obtočený plavuní
zde balvan, k němu klesnu. —
Mně štěstí v duši koruní:
zřím tebe s zrakem hvězdnatým
a do hloubky tvé duše zřím,
zřím ve snu.

II.

Les odpovídá, tiše lká
k mé první tady písni,
přec útěcha to nevelká,
že nedohledný korun řad
zpěv nenechaje umírat
jej vysní!

Ty kdybys mohl vyslechnout
mých písní volné stopy,
když lesem rojí se jich proud!
Jen kapradí a rokytí
je slzičkami zachytí
a skropí.

Jen pták je přijme do noty
a z celé duše zpívá;
zpěv mile zní v klid samoty.

Jak zaslechla bych srdce tvé,
mé oko vroucně přes větve
se dívá.

Pták umlkne a odletí.
Jak peruť zašelestí,
hned jiná tiše odvětí,
a zmizí spolu lesa v dál;
ach, komu z duše vyzpíval —
své štěstí!

III.

Je možno někde toužit víc
a tebe vzpomínati,
než u jezera? Na tisíc
snů házím jemu do klína,
a všecky šerá hladina
mi vrátí.

Šum sladký táhne jehličím
a srdcem zalahodí,
vřes zadýchá, a sosny svým
mi učarují chvojím též,
když k sobě vroucím: „miluješ,"
mne vodí.

Třpyt zelenavý do tmava
a jisker miliony
si na jezeře pohrává,
jak čarokrasy na stráži
v něm stěna svůdně obráží
svė sklony.

Chci s duchem tvojím býti tu
a býti celou tvojí,
že sotva dychnu v úkrytu.
Ta krása — smutně dojímá,
s mou, jak když stejnou duši má,
se pojí.

IV.

Zřím skrytou v lese pěšinu,
jež měkce v mech se kloní,
tak ztichounka, tak do stínu,
tak vzhůru, jako do nebe,
že myslíc — jenom na tebe —
jdu po ní.

Je tkána vřesem růžovým
a odýchána smrčím.
Jsem samotna a skoro vím,

že vzpomínáš mne v chvíli tu,
když bloudím v lesa úkrytu
a mlčím.

Jen někdy hlesnu po ptáku,
když v houští se mi zjeví,
když otázku má ve zraku
i ve zpěvu. Že vzpomínám
jen k tobě při tom — nejinam, — —
to neví.

A vzhůru z cesty vyběhnu,
kde paprsky jsem zhlídla. —
Les přede mnou. — Já toužně hnu
svou duší k tobě. Po lese
mne více noha nenese, —
mám křídla!

V.

Tak v dálce od tebe tu žít
jak přesmutno je, víš-li?
Mám srdce steskem otužit,
když hvězdy s lunou v nebes klín,
jak mušky zlaté na muslín
si vyšly?

Když obláčky se zřasnatí,
jak závoj průsvitavý,
jen obtočí se v závrati
kol celé duše — letní sníh, —
i kolem snů mých posledních, —
kol hlavy?

Ty scházíš mi, bych s jásotem
se k nebi zahleděla,
bych těšila se životem,
bych šťastna spěla v lesů chlad,
kde s písněmi bych v písně dát
se chtěla.

Mně bílý závoj touhy jen
lesk nebe dolů hází,
hvězd slzami je ovíjen,
a stříbrem luny zulíbán,
je průsvitný, že se všech stran —
noc mrazí.

VI.

Jak tvoji ruku naposled
jsem tiskla ke své skráni,
jak beze slov se chvěl můj ret,

a vlhly oči — vzpomínáš,
když na hvězdách zrak utkví náš
si maní?

Vím, co jsi tehdá promluvil,
vše zní mi v srdce tluku,
co bylo vím, že duhu vil
déšť s paprskem, a růží nach
že dala jsem ti jako v snách —
i ruku.

Klid lesní volá k duši mé
sen mnohé chvíle sladký,
jak radosť, která — tušíme —
zas navrátí se po čase
a přijde v sterém ohlase
nám zpátky.

Klid lesní tká mi do duše
sta obrazů, zda v klamu,
zda v nekonečné předtuše,
přec nad vše milých; vzletem svým
má celá duše pod smrčím
se vzdá mu.

Ptáčeti.

Zazpívej mi ještě jednou,
pak si letět smíš,
nediv se, když za sebou hned
křídla uslyšíš.

Zazpívej mi ještě jednou,
pak si leť, — kam chceš,
narostou mi také křídla,
když mi zapěješ.

A ta křídla odnesou mne
dál, než tebe snad,
poletíme, odletíme
za den — tisíckrát.

V záři měsíční.

Do měsíční záře bílé,
v tichou nočních písní notu
zbloudila jsem beze cíle
ještě tišším, sladkým snem:
zdálo se mi, že jdem spolu·
smrčin luzném při šepotu
úzkou cestou do údolu;
měsíc svítil nad lesem.

Já jsem tobě vyprávěla
o lese, cest kráse dumné,
až jsem v očích slzy měla. —
Měsíc svítil nad lesem
tiše, smavě; pohádka má,
že ty, milý, prodlíš u mne,
rozplynula, — byla sama
ještě tišším, sladkým snem.

Studánka.

Byla jedna studánka
v lese přehlubokém,
hleděla jak vševědka
nezkaleným okem.

Z rámku bujných vějířů
křídlatěnce zřela,
a já jsem jí celičké
srdce otevřela.

Zdálo se mi častokrát,
že se ptá svou duší,
a to, co jí napovím,
v celé hloubce tuší.

Jako já ty kamínky
na dně jejím vídám,
ona zná, co já si snů
na dně srdce hlídám.

Ona ví, jak tesknila
pro tebe tvá milá,
jak jí oči — studánky —
touha zakalila.

Jak to ví ta studánka,
sotva zapomene,
že mám srdce paprskem
lásky opředené.

Až k ní jednou zabloudíš,
v soumrak červánkový,
Bůh ví, co ta studánka
vše ti o mně poví!

Netykavka.

Polopíseň, šumot tichý
lesem vane, —
jsou ty smrky po kořeny
rozzpívané.

Zastřená je clonou chvojí
moje lávka,
do vysoka zlatí se k ní
netykavka.

Pohlížím, jak ostružkami
jemně kývá,
div se sama od písniček
nerozzpívá.

Jsem tu jako větví řasných
za oponou,
myšlenky mé v polopísni
lesů tonou.

Štěstí moje bloudí někde
za horami,
vidíš, zlatá netykavko,
jsme tu samy!

Horské perly.

Žurčelo to kořáním,
já jen poslouchala,
jak se perla s perličkou
mezi mechem smála.

Mohly by mne rozesmát
jejich smíchy šumné,
kdybych sama nebyla,
kdybys tý byl u mne.

Spouštěly se, spouštěly
po balvanech s hůry
nekonečné, bělostné
horských perel šňůry.

Což já bych je chytala,
ráda do svých dlaní,
kdybych tebe viděla
stoupat nad kořání!

Plné cesty zvonečků . . .

Plné cesty zvonečků
zvonivě se smály,
a tys chodil jinady,
za horami v dáli.

Se stromů a z lučiny
smích se sypal, ronil,
a mně nějak bez tebe
smutně k duši zvonil.

Co tam bylo slziček
jedna jako druhá,
nekonečná ode mne —
k tobě rudá stuha.

Povídaly hory . . .

Povídaly hory,
že tě taky znají,
že ti v dálku sinou
pozdrav posílají.

Hory posílaly,
a já vzkazovala,
ale dálka se nám
neúprosně smála.

„Nejsi nekonečná,“
hory dálce řekly,
„byť se tvoje nitě —
ještě dále vlékly!“

„Ale předce dlouhá,“
šeptalo mé hoře,
„jako celé světy,
široširé moře!“

Tvé.

To všecko, co mi okřídluje duši,
sny opájí a kropí písněmi,
co pod hvězdami v toužení mne vzruší
a k nebi vznášíc táhne ku zemi,
to všecko, čím se srdce chvěje, buší,
co zasypává cestu růžemi,
je tvé.

Ty slzy, které měsíc jenom vídá
a vlny vzdechů, prudké žaloby,
ty vzkazy, jichž se hlava neuhlídá,
ta světla, která čelo ozdobí,
to štěstí, jež se v prsou s bolem střídá
a kdyby mohlo — úsměv dalo by — —:
je tvé.

Stín, který kmitne ve přeletu
mým okem, záblesk radosti a cit,
jímž ani chvilku nenáležím světu,
ten osud, který nechci opustit,

byť slzou pálil ony růže v květu,
mé srdce, dokud nepřestane bít, — —
je tvé.

Má modlitba, jež v pozdní noci svítá,
a vše, co letíc, stíhá křídlem svým,
má vzpomínka, jež s modlitbou se splítá,
když na hvězdnaté nebe pohlížím,
to všecko, čím tě oko moje vítá,
to všecko, čím tě oblažiti smím:
je tvé. —

Od křovíčka . . .

Od křovíčka ke křoví
kvetlo plno máčky,
sluníčko se chytalo
zlatem na obláčky.

Pěnice a lindušky
zpívaly až milo,
že se v písní perličkách
srdce zachytilo.

Jedno křídlo po druhém
kolem hlavy šušká,
až se v dlani chytila
krotká vřetenuška.

Šeptá vzduchem, v lupení —
modlitbička skrytá,
až se nějak rosy mha
na víčka mi chytá.

Klоním toužně obličej
do rozkvetlé máčky,
duše má se zachytla
v dálce na obláčky.

V zatáčce.

Ať jsem šla kdykoli
nahoře nad splavem,
vždy jsem tam zahlídla
v kloboučku modravém
šalamounek.

Vždycky mne vyrušil,
když jsem šla od splavu
touhami zakotvíc
v mlhavou dálavu —
šalamounek.

Mohl mi rozumět
s milou svou rodinou,
s jakou já po cestě
hovořím vidinou, —
šalamounek?

Vždycky jsem umlkla,
v myšlení ustala,
když jsem tam v líbezné
zatáčce potkala
  šalamounek.

Když jsem šla naposled,
usmál se modravě,
sotva že přilbičku
nechal si na hlavě —
  šalamounek.

Jenom sen.

Květ mé růže opadal mi,
žádný nerozvil,
vedle křídla svěží palmy
holý stonek zbyl.

Ze všeho, co zelenavě
habr šumný skryl,
jako na té jeho hlavě,
sotva lístek zbyl.

Opuštěná větev teskní,
kdo tu všecko byl!
Jinovatko, jen se leskni:
větru smích jí zbyl.

Dlouho jsem tě neviděla,
ty mne — ještě dýl,
chvilku s tebou dlít jsem chtěla
jenom sen mi zbyl!

Vzpomínám.

Vzpomínám na tebe
v noci i ve dne,
slunce když zapadá,
jitřenka bledne,
červánky po nebi
růžemi kvetou,
a když se v oblacích
paprsky spletou,
když se mi rozhostí
v prsou mír svatý;
vzpomínám na tebe,
miláčku zlatý,
až se ty vzpomínky
roztouží v hrudi,
až mne ty vzpomínky
ze spaní budí.

Bříza bílá.

Bříza bílá
vlasy dlouhé rozpustila; —
při měsíčku chodívá tu
od loučení do návratu
tvoje milá.

Bříza bílá
hnízdečko již zahalila; —
poslouchá tu hlásky ptačí,
tonouc pro tě v tichém pláči,
tvoje milá.

Bříza bílá
od pně duši zasmušila
k jehnědám až v dlouhém vlase; —
nikdy tebe nedočká se —
tvoje milá.

Zvonů píseň.

Když zvonů píseň rozlítne se,
vždy mlha zrak mi zasloní,
co každičké to srdce nese
mi upomínek, snů a tuch,
než dozpívá, než dozvoní, — —
vi Bůh.

Mne dojímá ten zvuk, ten táhlý,
když ustává a znovu zní,
ten přechod v ticho poznenáhlý,
když roj se splétá šťastných scén,
jak motýlové přeluzní
v můj sen.

Já tvoje milá slyším slova
a zlehounka, jak tehdá — víš —
tvou hlavu líbám znova, znova. — —
Již zvonkům umlk' srdce ton,
mé stále tepe v ňader skrýš:
„Jen on!“

Ta zvonů píseň! — Vzpomínati
a toužit musím den co den, — —
ta s večerem se vždycky vrátí,
leč splní-li se jedna z tuch
a vrátí se vždy šťastný sen —
ví Bůh!

Na travičku, na rosičku . . .

Na travičku, na rosičku
hlavu nedávej,
orosí a neutěší — —:
v náruč mi ji dej!

Co jí všecko povím, vdýchám —
v oči, na čelo,
až jí u mne buďe teplo,
bude veselo!

Bude těsno, bude volno
drahé hlavě tvé,
jako pták když ukryje se
z jara do větve.

Nad sebou když nebe tuší,
ale nevidí,
na celý svět zapomene
a s ním na lidi.

Zapomeň! a hlavu chorou
neklaď do rosy!
Což tě moje oči o to
vroucně neprosí?

U jezera.

Zpívala jsem u jezera,
zpíval se mnou les,
zatoužila se mnou stěna:
„Miláčku můj, kdes?“

Nevěděla strmá skála
k tomu odpověď,
zpívala jen po mně z ticha:
„K němu, duše, leť!“

A má duše zaletěla
v dálku — Bůh ví kam,
v stráni se to ozývalo:
„Je tam sám a sám!“

Zpívala jsem u jezera,
jako dnes to vím,
notovala se mnou stěna:
„Bude — věčně tvým!“

V oblacích.

Oblaky jdou nad horami,
táhnou blíž a blíž,
až se shrnou do údolí,
je to s nimi kříž!

Od Javora ku Pancíři
hustý muselín
mlhy rozpjat spouští řasy
v olesněný klín.

Nevidím, než bílé vločky,
luzný rubáš hor,
ale v dálce za horami —
stále zřím tvůj zor.

Vidím, jak tvé oči milé
tonou v duši mé,
byť nás věčná mlha spjala — —
my se — vidíme!

Z lesních strun.

Hleděla jsem ráda dolů,
srázem dolů do korun,
duše moje ráda sáhla
do těch lesních, tklivých strun.

Věděly, jak odpovídat
tomu duše dotknutí:
o tobě mi hovořilo
každé struny dechnutí.

Bývalo mi z pola teskno,
z pola při tom veselo;
což těch písní nejkrásnějších —
k tobě v dálku letělo!

Až se všecko utišilo
kolem mne, sráz oněměl:
odletěly k tobě v dálku,
a tys všecky písně měl!

Někam do daleka.

I.

Já dovedu tě pod jabloň,
ty řekneš ke mně tiše:
„Svou hlavu ke mně, duško, skloň,
tak vždycky krásně nebývá,
květ růžový se usmívá
k nám s výše."

Šum křídel, bzukot zlatých včel
a šepot ptáků v sněti —
to dopoví. Tak okřídlel
nás odlesk jara, Bůh ví kam
že vznesly se až duše nám
a letí. — — —

Pak vzruší nás, jak sprchá květ
a kolem hlav nám voní,
chci v oči se ti zahledět,
zda myšlenky mé netušíš,
s hlava moje k tobě blíž
se kloní. — —

Až dovedu tě pod jabloň,
kde zpěv nás ptáků vzruší,
až zašeptáš své: „duško, skloň, —“
my vejdem spolu do nebe,
ach, dávno mám již u tebe
svou duši.

II.

Zas vidím lesy, pásmo cest,
a pod jezerní stěnou
zřím odlesk nebe, luny, hvězd,
a zase větve nade mnou
svou třásní vonnou, příjemnou —
se klenou.

A zase slyším trylkovat
kdes na větvici drozda,
zas v dálce hučí bystřin spád;
a čekám, co v těch končinách
mi v nejkrásnějších mojich snách
se zdá.

A uzřím tebe! Nezpívá
pták v blízku na haluzce,
leč píseň jeho tesklivá

hloub volá nás a volá nás,
kde pěšiny tká vábný sráz
tak úzce.

A je nám blaze, do zpěvu,
jak roztouženým dětem,
když duše tonou v úsměvu. — —
Kam křídlo mé nás donese?
Kam? — Pěšinami po lese —
i světem!

Čermáček se v písních . . .

Čermáček se v písních
nad mou hlavou směje,
neví, jak má duše
o tebe se chvěje.

Sluníčko tak vlídně
okem po mně blýská,
neví, jak mé duši —
po tobě se stýská.

S větve bledý kvítek
dolů ke mně padá,
neví, jak má duše
k tobě letí ráda.

Jaro posílá mi
pozdravy své vonné,
neví, že má duše
jenom ve tvé tone!

Cestičky.

Co se těch cestiček
lesem nakřížilo,
a co jich
nejkrasších
jenom pro mne zbylo!

Příkré a nejuzší,
pravé horské cesty
omšené,
zdobené
balvany a klesty.

Tichounce šeptavé
na větvích a v mechu,
jako když
uslyšíš
slůvka pro útěchu.

Kdyby ty cestičky,
co jich lesy svily,
uzounké,
milounké —
také tobě zbyly!

K jezeru.

Bez paprsků byla cesta,
dlouhým lesem cesta šerá,
stíny s nebe, stíny s korun,
smutno bylo u jezera.

Došla jsem až k němu sama
v přehlubokém lesním tichu,
sotva které křídlo šustlo
od kalicha ke kalichu.

Stokrát tmavší, než-li jindy,
byla jeho duše lesklá;
i v mé duši šeřilo se,
proč bych si mu nezasteskla?

Jak se někdy rozžalostním,
jak již někdy smutna bývám,
zdálo se mi, že víc nikdy
v oči se ti nezadívám.

Bylo smutno u jezera
duše jeho — bez útěchy,
slyšela jsem na pobřeží
jenom vzdechy, tiché vzdechy.

Šla jsem zpátky lesem, stínem,
křídlo mé mne opustilo,
zvolna jsem šla podle srázu, — —
nevíš, jak mi smutno bylo!

Jen jedinkrát.

Jen jedinkrát
svou ruku chtěla bych ti ve tvou dát
a říci: „Pojď!“ A jíti s tebou v les,
kde haluzkami nebe prokmitá,
kde v každém křovíčku je ukryta
a šeptá láska, zvoní ptáků ples,
kde ještě bez vroucnosti neprones'
ret slovo jedinké. — Chci vzpomínat!

A vzpomínám,
jak vždy jen bez tebe v les jíti mám,
co na čelo tam sprchá opojných
a vroucích básní, jak se vlní cit,
když duše polétá a počne snít,
když les mi netají svůj pláč ni smích,
když bloudíc po pěšinách omšených
zřím tebe, drahý máj, ač nehledám!

Smutně hledí oči tvoje . . .

Smutně hledí oči tvoje
v pásmo našich cest,
vím, že ani jednu nezří
květnou ratolesť.

Vím, že tuší na obzoru
v dálce tmu a chlad,
a přec umí oči tvoje
vroucně milovat.

Divná žití křižovatka,
ale nech ten kříž,
ani bleskem očí v hvězdu
víc ho nezměníš.

Nechci býti bez naděje,
ale měj ji též,
když tou žití křižovatkou
s mojí láskou jdeš!

Běžela jsem po pěšině . .

Běžela jsem po pěšině
s vršku dolů, dolů, dolů,
ó, já měla tehdá křídla,
nebylo v mém srdci bolu.

Viděla jsem jako mžikem
v řadě sosny, sosny, sosny,
a tvou náruč — tam kde šumí
dole ručej perlonosný.

Doběhla jsem. — U potoka
zůstala jsem státi, — státi:
tvoje náruč, ta je v dálce,
nemohu k ní dolétati.

Stokrát letět s vršku dolů,
orosí se dole oči,
když se ta má cesta nikdy
ve tvou náruč nezatočí.

To všecko pro vlasť...

„To všecko pro vlasť“, řekl jsi mi vřele,
a já ti za to ruku stiskla s vděkem,
mou duší táhl ráj a nebe celé,
a rtem se chvělo: „To buď naším lékem!“
Kol hlavy tvé jsem zřela gloriolu —
tu nejčistší, jež málo zdobí čel,
tak půjdem k cíli, tys mi rozuměl,
tak půjdem spolu!

To tvoje „vlasti“, jež jsi opakoval,
mi svítí ve tmách, svítí v každém žalu,
byť trn a slzy osud prorokoval,
jen nikdy nejít cestou bez zápalu!
Vím. Ty jsi řekl. Pohleď, jak z té doby
mám v duši svit! Jdu s tebou cestou dál,
byť úsměv ten mne světlo duše stál,
jdu bez žaloby.

Já jsem tě hledala . . .

Já jsem tě hledala
po pěšinkách —
od rána do rána,
ve bdění, v snách.

Haluzí větříček
zakolíbal,
přiletěl, odletěl,
vzpomínky vzal.

Zdvihla se nad hlavou
vichřice zlá,
já jsem tě hledala,
nenalezla.

K nebi jsem pohlédla
naříkajíc:
„Což tě, můj miláčku,
nenajdu víc?“

Bez tebe teskliво,
smutný mi svět,
alespoň vzpomínky
pošli mi zpět!

Date Due

Oči tvoje.

Čím to svítí oči tvoje,
když se na mne zahledí,
že mi v nich ta světla více,
než-li slova povědí?

Vidím stále oči tvoje,
jak v nich zaplál plamen hvězd,
tvoje oči — moje oči,
u nich teplo v duši jest.

Zlíbala bych oči tvoje
pro ten stesk a pro ten žal,
jenž se mi hned po vzplanutí
na dně jejich ukázal. — — —

Viď, ty bys nešel?

V cizinu, tam kde se stopa tratí
jako v širém světě hvězdy slèd,
odkud stěží bludná noha vrátí
v drahý, útulný se domov zpět,
kde se v hluku tepot srdce ztrácí,
když ho touha v zašlé doby vrací,
kde by naše štěstí uvadalo,
    jako růže květ,
když mu nebe slunce, rosu vzalo:
    viď, ty bys nešel?

Zmizely by cestičky mých písní,
trylky ptáčků, rozlíbaný les,
neslyšel bys v sladkobolné tísni
z křovin, smrčí: „Miláčku můj, kdes?“
Co ty vlny zvoní přes kamínky —
neslyšel bys, nikdy o mně zmínky,
hvězdy by ti nešeptaly vzkazem,
    blaha tichý ples
nepršel by s nebe k tobě na zem!
    Viď, — ty bys nešel?!

Mně by s tebou — všecko odcházelo:
štěstí, láska, život, cesty cíl,
odevšad by prázdno ke mně zelo,
že tu nejsi, nebudeš, kdes byl,
já bych písničkami přes hor stíny
hledala tvou stopu do ciziny,
snad bych klesla pomatena letem,
snad by první skryl
rozruch máje opojným mne květem, — —
viď, ty bys nešel! — —

V cizinu — teď, kdy nás láska pojí,
kdy nám tisíc poupat rozkvétá,
kdy tys mým, a já jsem — navždy tvojí,
jak bys mohl jíti do světa?
V našem světě jen se nebe klene
čisté, mnohou chvilkou vyzlacené,
jež tak malá, ale blahem velká —
s nebe přilétá;
ach, mé srdce tichne, více nelká:
viď, ty bys nešel!!

V růžích sen.

Šípkových růžiček
plné cesty,
jakoby družiček
bez nevěsty;
jedna je růžová,
bledší druhá,
jiná zas nachová:
šípkových růžiček
jakoby družiček
celá duha.

Poupat i rozvitých
plné keře,
dávám si kytky z nich
do kadeře;
sluneční pocely
na tisíce
červánkem posely
poupat i rozvitých.
Dávám ti kytku z nich
do pravice.

Jdem spolu cestičkou
plnou růží,
stanu se růžičkou,
jak se úží;
vraťme se na zpátek
kolem šípků,
růží a poupátek!
Jdem spolu cestičkou,
stanu se růžičkou — —
od polibků. —

Les to ví.

»Io amo.«

Co mi duši rozjasnilo
pod smrčí a sosnoví,
čím to srdce moje bilo,
co jsem pěla tišinami
v slunečnu a pod hvězdami:
les to ví.

Když jsem sama v lesů houšti
octla se, kde mechový
koberec se strání spouští,
co mne k jeho vlnám táhlo,
co mi v duše struny sáhlo:
les to ví.

Proč to lesů žilobití
znělo mi jak perlový
pocel, a proč na rokytí
paprsky se se mnou smály,
když nás větve nehlídaly:
les to ví.

Čím to bylo jako v ráji —
jediný sen růžový,
bol i strasť když usínají,
že vše se mnou pělo, znělo:
samo nebe nevědělo, — —
les to ví!

V besídce.

V besídku malou vešla jsem,
obrostlou vlídně loubincem,
bylo tam ticho, prázdno tak,
a předce hledal cos můj zrak.
Stála tam lávka pro dva jen,
stoleček z pola rozbořen,
vanul tam jakýs lásky duch,
byl tam a zmizel, proč — ví Bůh.
V písku se ptačí šlepěje
drobounká stopa usměje,
a mně se zdálo — mile tak,
že něco hledal zde můj zrak.
Krůčky se zase navrátí,
ale té lávce poslati
chtěla bych jeden okamžik —
největší štěstí, tichý vzlyk.
V daleku vidím ruky hyb,
jako když nebe dává slib,
ale čas minul, marné sny, — —
sbořena lávka — do vesny!

Zář měsíčná . . .

Zář měsíčná zem do pohádky,
sny do polibků čaruje,
zřím, jak tam srostly mezi vrátky
dva stíny v jeden.
Jez v dálce tiché žaluje,
teď třešeň šeptla, kaštan tichne,
a pak si všecko listí vzdychne.

Já hledím na ty hvězdy rudé
a modré, žluté do běla;
vím — s tvojím je a navždy bude
můj osud spředen,
jak hvězda s hvězdou; věděla
bych ráda, sejdem-li se my kdy
tak v jeden stín. Dí měsíc: „Nikdy!“

Křidélka z paprsků . . .

Křidélka z paprsků štěstí
ještě mi nad hlavou šumí,
víš, to je duše té chvilky,
jež nám tak čarovat umí.

Do očí hvězdy nám sype,
do srdcí zapomenutí,
že jen ty hvězdy nám svítí
k blahému do nebe vplutí.

Krásnou má chvíle ta duši,
bez lásky srdce k ní nelnou,
víš, nám že dávno vzrostla —
na věčnou, na nesmrtelnou?

Zdá se mi . . .

Zdá se mi, zdá, že do rokytí
teploučko zlata napadlo,
chtěla bych s tebou při tom býti,
srdce tvé aby uhádlo,
první kde mrknou v houštině očka
podlésky nebo fiałky,
kde který pramen, než se nás dočká,
rozhodí první korálky,
kde která štěstím haluzka dýchá:
šli bychom kolem pomalu, — — z ticha.

Zdá se mi, zdá, že tenký hlásek
z daleka touží: „Pojďte sem,
do klína lech a sedmikrásek,
hledejte v lese, za lesem,

najdete písně, křídla i štěstí,
hledejte spolu v objetí,
pochylte hlavy, líbezné zvěsti
naprší na ně se snětí,
kde samou láskou, štěstím to dýchá,
půjdete kolem pomalu, z ticha!“

Z jara.

Když se dívám po větvicích,
jak jim rouška puká,
proč se nikdy nesetkají
s mojí tvoje ruka!

Bude jaro jako jindy,
a přec bude jiné,
ó já vím, jak tvoje duše
k mé se vroucně vine.

Když teď chodím kolem větví
sama v tichém bolu,
zachvívá to mojím srdcem:
proč tu nejsme spolu!

Kalině.

Kalino bílá, bělоučká,
pošli mi květy své dolů,
pokropím já je slzami,
rozkutálejí se spolu.

Alespoň jedna kulička
pravou si pěšinu zvolí,
kudy můj milý chodívá,
u srdce když ho bolí.

Kalino bílá, přiveď ho
po stopě kuličky svojí,
snad že mu moje objetí
bolesti u srdce zhojí!

Letí časy . . .

Letí časy, letí,
časy proměnlivé,
nevzpomenou v dálce
na mne oči sivé.

V dálce oči sivé
nevzpomenou více,
že si teskní po nich
ty mé zřítelnice.

Na co oči sivé,
na co vzpomínají,
když jim nebe zlatou
pozašeptá bájí?

Vzpomínaly jindy,
nevzpomenou asi,
jak má duše toužíc
na ně vzpomíná si.

Ty mé zřítelnice
nedoteskní dříve,
pokud nevzpomenou
v dálce oči sivé.

Dnes ne . . .

Ptala jsem se šerých lesů,
najdu-li tě v jejich stínu,
odšumělo smrčinami,
houpalo se na leknínu,
i sám ptáček někde hlesne,
vlnka šplouchne, les to hučí,
včela blankou mávnouc bzučí:
„dnes ne!"

Motýl s tichým smíchem v letu,
pablesk, jak se šerem lomí,
cesty rovné, prázdné, smutné,
kde se sotva sejdou stromy,
ambry dech, když k čelu klesne
haraší i šepty z hnízda,
jak se to těm mladým přizdá:
„dnes ne!"

A mně při tom naslouchání
smutno je, když ptám se lesů,
marně tedy rozkřídlených
písní plné srdce nesu!
Je již srdce pro ně těsné,
já je tiším: „Umlkněte,
on až přijde, potom zněte,
dnes ne!“

Kdys v dumách . . .

Kdys v dumách z lesní vyběhla jsem cesty.
Jak západ zářil! Celé moře blesků
a jisker plamenných se lilo přes ty, přes ty
a přes všecky pak řady hor, až na nebesku
zbyl jenom zlatý pás
a hrstka růží. —

Co láska má ti světel rozsvěcuje,
a každé v žhavých slzách splývá
a padá, rozprchá se, světem pluje,
a na tvém nebi co ti potom zbývá?
Jen mojich písní jas
a hrstka růží. — — —

Nevím, cos to řekl tehdá . . .

Nevím, cos to řekl tehdá,
byl to vzdech pro trudný osud,
mně však bylo, jakby štěstí
k nám se mohlo snésti posud:
objala jsem tvoji hlavu.

Ach, v tom blízku tichá slova
mohla býti dohádnuta,
směla býti zastíněna
svitem lásky pravda krutá:
dotkla jsem se tvého čela.

Pak jsem řekla: „S Bohem, s Bohem!“
Okamžik mne zase vzdálil,
ale závoj ze snů tkaný
celou moji duši zhalil!
odnesla jsem srdce tvoje.

Nehněvej se . . .

Nehněvej se, miláčku,
že jsi marně čekal,
přijdu třebas každý den,
jen si srdce nekal!

Ach, tys ani netušil,
že jsem byla blízko,
jako pták když přelétne
s keře na křovisko.

Ale pak jsem odešla
zase do daleka,
jako pták když cizího
šelestu se leká.

A zas k tobě, miláčku,
spěchám do objetí,
jako pták když pro štěstí
do křoví si vletí. —

Gdouloň.

Červená se gdouloň
do krvava,
o čem, miláčku můj,
se ti zdává?

Počkej! Neprozrazuj!
Zavru oči,
a tvé sny jak ptáče
pod ně skočí.

Chodím po pěšině
do soumraku,
všecky touhy tvé mám
ve svém zraku.

Červená se gdouloň
na záhoně,
chceš-li polibení,
přijď si pro ně!

V samotě.

Les hluboký a kříže pěšin v něm,
zpěv nad hlavou a něha šepotů,
chvoj pozlacená nebes úsměvem —
mne dovedly v tu svatou samotu,
jež poprvé hned duši dojala
a srdce poutala.

Tam kaplička ční z mechu, kapradin,
je vytesána z balvanu, a skal
se kupí kolem různých mnohý stín
a jeřab švarně zrudlý na koral;
kam severák svým chladným dechem vnik',
vsel žlutý lišejník.

Strom dávno poražený s skálou srost,
mech ovinul jej — sedátko je z nich,
tam pro tvůj stín a pro mne — místa dost
a ještě pro perutě tužeb mých;
šum jedlí, ptáků sladký, tichý zpěv
dí se mnou: „Zjev se, zjev!“

Les v pravo tmavý, v levo schůdků řad
se příkře nese jako k nebesům;
to bylo poprvé, pak častokrát
mi od nich vzešlo tolik šťastných dum;
tys daleko, a přece nejsi sám:
já stále vzpomínám!

Zřím kaple půvab, oblouk gotický,
pně rovné, hnědé, v řasy korun zřím,
jak bez návratu, jako pro vždycky
v té kráse utonu a toužím, sním, — —
let šídla mizí, za ním admirál,
já také bloudím dál. — —

Vše pomíjí. Dnes polní kytici
jsem vetkla v jízvu skály naposled. — —
„Vznes ještě jednou křídla modlící,“
jsem děla duši své, „zas půjdem v svět, —
jak brzy vítr květy rozmetá,
tak štěstí ulétá.“ — —

Nic z oněch snů mi není splněno,
jen záchvěv památky z nich v srdci zbyl,
snad bylo jim to nebem souzeno! — —
V ta místa posílám, — teď pozlatil
je západ, jak když sen se rozední, —
svůj pohled poslední!

Ta rosa lásky žhavá . . .

Ta rosa lásky žhavá
jak v srdce padá, padá!
Již, miláčku můj, více —
tě nemohu mít ráda.

Když objímám tvou hlavu
tak horoucně, tak těsně,
má křídla tebe cloní,
a mraky táhnou přes ně.

A mraky, ty nás vzruší
zas do žalů a trudů,
však já tu naši lásku
jak anděl chránit budu.

Já u ní budu bdíti, — —
a co mi na skráň padne
hvězd, — přinesu je tobě,
byť rudé růže žádné.

Vždyť zná a ví a věří
tvá zlatá, drahá hlava,
jak v srdce padá, padá
ta rosa lásky žhavá!

Proč se cesty klikatí . . .

Proč se cesty klikatí
tajně do rokytí,
když já vždycky bez tebe
po nich musím jíti.

Proč ty písně drobounké
do srdce až zvoní,
když mi stejně k pláči jsou
letos jako v loni.

Proč to nebe hvězdiček
tolik vysypává,
když mi tvoje objetí
vždy jen „s Bohem“ dává.

Proč těch zvonků, růžiček
všude na sta kvete,
když já nesmím býti tvou,
miláčku, můj světe!

Srpeček.

Když jsem oči otevřela,
byl již bílý den,
srpeček se ke mně díval
ještě do oken.

Opozdilec! Já jsem snila,
a on — za mne bděl,
až se jásot křídel venku
vzduchem rozletěl.

Hleděla jsem s podivením
v jeho zlatý svit,
a on ke mně tázaje se:
„Ty již nechceš snít?"

„Dost, můj milý, mám již snění,
díky na stokrát;" — —
pobledl a zmizel v modru,
srpeček šel spat!

Večerní.

Den zlatý na sklonku. Jdu od tebe
a v polosnu zřím ještě oči tvoje,
kam zadívat se pak, — než na nebe?!
Hle! Září v plné kráse — bez závoje;
sní? Nesní, láká modrým úsměvem
své berušky. — — Den zlatý na sklonku,
jdu od tebe;
kde které srdce — tepe do zvonku,
kde který sen — dlí v nebi svém!

Ne, zemi nevidím teď v podvečer,
mám tebe ještě srdce, duši plnou
a odnáším tě s sebou do těch sfér,
jež topí žal svou pozlacenou vlnou,
jež kropí čelo luny paprskem
a jiskrou hvězd. Ne, zemi nevidím
teď v podvečer,
kde která touha — rozlétá se s ním,
kde který sen — dlí v nebi svém!

Ach, tonu zase již v ten okamžik:
tam nebe tuší jiných nebes chvění,
já tuším vroucí našich duší styk —
to nekonečné, čisté — polibení;
i naše láska byla srpečkem,
kam naroste?! — Ach tonu zase již
v ten okamžik,
kde které štěstí — letí dál a výš,
kde který sen — dlí v nebi svém!

Odlétala holubice . . .

Odlétala holubice
údolíčkem v les,
kudy — tudy — ztratila se
do nebes.

Hvězda zlatá svítila mi,
ale nesvítí,
zapadla tam s mojí slzou
v rokytí.

Nebyla to holubička
ani hvězdy svit,
byl to sen, v nějž duše chtěla
uvěřit.

Byl to sen, jenž pěšinami
tichounkými plul,
a pak někde ve studánce —
utonul.

Kde jsou ty písně . . .

Kde jsou ty písně, jež jsem zpívat chtěla,
tak sladké, šťastné, vroucně sperlené,
že každá z nich by nebe otevřela
a vyjasnila oči zkalené,
že stesky, žaly, chmury, mraky, tmu
by v úsměv změnila a ve blankyt,
kde jsou ty písně, — — —
jež ve tvých očích měly zřídlo mít
a po tvém srdci jíti do rytmu! —

Ach, zapadly mi jako mušky zlaté
tam v lesích do zvonečků vřesových,
co pěšinek se kříží — na té, na té —
mi zmizely, jak záře očí tvých,
a já je zpívat chtěla pro tebe
svou celou láskou, celým štěstím svým,
ach, zapadly mi
v noc přehlubokou letem tesklivým
neb za hvězdami — stouply do nebe!

Tam vysoko . . .

Tam vysoko, že nebes klenutí
mi blíž se zdálo, než-li země kruh,
pták byla jsem, jenž drobnou perutí
v klid zaletěl, kde mizí světa ruch;
tam vysoko jsem vzpomínala na tě
víc, než-li srdce umí vzpomínat, — — —
a slunce zapadalo v bledém zlatě.

Mha průsvitná přes štíhlých vrchů lad
se nesla tichým, čarokrásným snem,
v dál zasvítila padnouc na západ,
jenž oslnivým záře topasem
hor zlatil temena, pás lesů šerých;
byl klidný večer, nepohnul se list,
stín mizel v žluti jisker tisícerých.

A celý východ — lesklý ametyst —
se fialovou září luzně chvěl,
tam toužila jsem s tebou, drahý, číst,
co žalů máme shrnout s bledých čel!
Hle! Nesmírno se vznáší nad hlavami,
co potká světem nás, je rozmar chvil,
jen láska naše — doputuje s námi.

Byť cesty jiné, stejný máme cíl,
byť žalů pouta, štěstí známe blesk,
já duši tvou, tys moji posvětil,
a kdo můž' za to, že je nebe lesk
tak mimo svět, v nějž láskou jen se hrouží! —
Tam — nedolétnu drobnou perutí,
tam — ani duše nikdy nedotouží!

OBSAH.

Stránka

Růžena Jesenská

narodila se 17. června r. 1863 na Smíchově. Absolvovala ústav učitelek v Praze, působila na obecných školách v Mladé Boleslavi a v Praze a vyučuje od r. 1886 na měšťanské škole Malostranské. — Roku 1882 vytištěna první její báseň, „Pozdrav Praze Slovanské“, kteráž vyšla ve prospěch Ústřední matice školské. Další práce veršované byly věnovány mládeži a vycházely hlavně v „Jarém věku“. Od roku 1887 uveřejňují ale od Jesenské — a sice pseudonymem „Eva z Hluboké“ — také „Lumír“, „Květy“ a „Světozor“ různé práce, které budí pozornosť opravdovou hloubkou citu a velice lahodnou formou svojí. Lyrika zdá se dle dosavadního býti vlastním i šťastným oborem nové básnířky naší. Za nedlouho vyjde od Jesenské, nákladem Vilímkovým, nový svazek veršů věnovaných mládeži, nadepsaný „Pohádky.“

Poetické besedy:

I. **Ballady a romance** od Jana Nerudy 40 kr.
II. **Oldřich a Božena.** Idylla od A. Heyduka 50 kr.
III. **Petrklíče.** II. vyd. Báchorka od Svat. Čecha 40 kr.
IV. **Staré zvěsti.** Od Jar. Vrchlického 50 kr.
V. **Prosté motivy.** II. rozmnož. vyd. Od Jana Nerudy 50 kr.
VI. **Ballady.** Napsal Lad. Quis. 45 kr.
VII. **Griselda.** Povídka veršem od J. Zeyera 65 kr.
VIII. **Všední život.** Báseň od K. Legera 40 kr.
IX. **Záviš.** Napsal Fr. Chalupa 50 kr.
X. **Zpěvy knížecí.** Básně Fr. Kvapila 50 kr.
XI. **Lešetínský kovář.** Báseň od Svat. Čecha. (Zab.)
XII. **Vlašťovičky.** Selanka od E. Krásnohorské 40 kr.
XIII. **Ze života.** Básně J. V. Sládka 60 kr.
XIV. **Přeludy.** Báseň od Karla Legera 35 kr.
XV. **Třešně.** Humor. pov. Napsal L. Quis 50 kr.
XVI. **Z doby táborů.** Od Antala Staška 65 kr.
XVII. **Hanuman.** Bajka od Svat. Čecha 50 kr.
XVIII. **Na přástkách.** Napsal Ad. Heyduk 45 kr.
XIX. **Husitská svatba.** Báseň Ot. Červinky 45 kr.
XX. **Zpod jarma.** Básně Svet. Hurb. Vajanského 45 kr.
XXI. **Píseň o Činu.** Zpívá Fr. S. Procházka 50 kr.
XXII. **Selské ballady** od J. Vrchlického 50 kr.
XXIII. **Na dívčím kameni.** Napsal Ot. Mokrý 35 kr.
XXIV. **Mrtvá země.** Pověsť od R. Pokorného 50 kr.
XXV. **Simon kostelník.** Od Em. Miřiovského 40 kr.
XXVI. **Čechův příchod.** Báseň J. Zeyera 60 kr.
XXVII. **Básně** Václava Bolemíra Nebeského 40 kr.
XXVIII. **Evropa.** Báseň Sv. Čecha 50 kr.
XXIX. **Ve stínu lípy.** Báseň Sv. Čecha 50 kr.

XXX. **Čerkes a jiné básně** od Sv. Čecha 50 kr.
XXXI. **Poslední rusalka.** Od Karla Legera 60 kr.
XXXII. **Šumavský Robinson.** Od Elišky Krásnohorské 60 kr.
XXXIII. **Písničky.** Od Ladislava Quise 50 kr.
XXXIV. **Opět na horách.** Od Rudolfa Pokorného 60 kr.
XXXV. **Jitřní písně.** II. vyd. Od Svatopluka Čecha 45 kr.
XXXVI. **Obrázky.** Básně od Adolfa Heyduka. 45 kr.
XXXVII. **Nové písně.** Od Svatopluka Čecha 60 kr.
XXXVIII. **Na domácí půdě.** Básně Jaroslava Vrchlického 65 kr.

Číslem 40. budou:

Bajky velkých
od
Elišky Krásnohorské.

Předplacení na „Poetické besedy" není žádné. — Svazky prodávají se jednotlivě. — Kdo z venkova objedná si alespoň dva svazky najednou, obdrží je frankovány.